

El compromís interior per als valencians de l'exterior

RAFAEL BLASCO CASTANY Conseller d'Immigració i Ciutadania de la Generalitat Valenciana

Prop de tres-cents mil valencians no residixen a la Comunitat. Eixa xifra a penes suposa un huit per cent del total de les persones nascudes al nostre territori; fet que prova la identificació dels valencians amb la seua terra; i el seu desig, tan majoritari, de viure-hi. I encara que és cert que es tracta d'unes xifres i percentatges que són conseqüència directa de l'evolució socioeconòmica de la Comunitat en les últimes dècades, potser la dada per ella mateixa no explica suficientment eixa vinculació tan intensa amb la terra.

Existix, sens dubte, una profunda sincronització dels valencians amb el seu escenari natal. Que es veu reforçada pel fet que quasi la mitat dels valencians que no viuen a la Comunitat ho fan molt a prop: a les limítrofes o veïnes Catalunya, Balears i Múrcia.

Ara bé, cal no oblidar que cada vegada hi ha més mobilitat, i que hi haurà més valencians treballant i vivint en altres ciutats i països, com a conseqüència lògica d'una economia mundial com més

va més globalitzada. Sense oblidar-nos de la importància gradual que té el marc comunitari europeu. Esta tendència, a més, ja la ratifica el fet que en els últims sis anys el nombre de valencians residents a l'estranger ha augmentat un 12%, passant dels 51.000 que hi havia en 2002 als 57.000 actuals.

Els 290.000 valencians que no viuen a la seua terra contrasten amb els 1.740.000 ciutadans de la Comunitat que no han nascut ací. Això representa un saldo net

regional RUM

COMUNITAT VALENCIANA

favorable a la nostra demografia d'1.450.000 habitants. És a dir, sense la presència tan beneficiosa d'eixos nous valencians, alguns no tan nous perquè fa dècades que estan en esta terra, la nostra Comunitat no tindria els actuals cinc milions d'habitants, que ja els sobrepassa, sinó 3,3 milions de persones, que arribarien als 3,6 milions si afegirem els valencians que no viuen en la seua Comunitat.

Dels 1.740.000 habitants valencians que no van nàixer en la Comunitat, 900.000 ho van fer a la resta d'Espanya, i la seua procedència és molt diversa, si bé destaquen els contingents dels castellanomanxecs (246.000) i dels andalusos (216.000). També

amb xifres significatives hi ha els murcians (70.000), catalans (60.000) i els procedents de Castella i Lleó (57.000).

Estos nous ciutadans valencians s'han integrat perfectament a la Comunitat, i també són objecte de la política del Consell, que col·labora en les activitats que exercixen les cases regionals que aglutinen moltes d'estes persones. Sobre este particular, cal indicar que el Govern valencià acaba d'aprovar el Decret 172/2008, de 14 de novembre, pel qual es crea el Consell de Cases Regionals de la Comunitat Valenciana.

Els altres 840.000 habitants que no van nàixer en la Comunitat són els immigrants,

una xifra que ja suposa quasi el 17 per cent de la població total de la nostra autonomia, que és un dels territoris de tot Europa amb major incidència de la població immigrant. I la primera percentualment, entre les cinc més grans i poblades d'Espanya.

La nostra Comunitat ha incorporat uns 700.000 immigrants en a penes huit anys, cosa que suposa un increment que solament igualen els Estats Units d'Amèrica. En eixe període, hem passat de tindre xifres molt minses d'estrangers, a quasi duplicar la mitjana de la població immigrant d'Alemanya, Regne Unit o França, països que fa mig segle que són destinació tradicional de la immigració.

Naturalment, la presència dels immigrants a la nostra Comunitat, ens oferix mirades noves sobre els emigrants valencians que viuen a l'exterior. La immigració ens porta a l'emigració. Cara i creu d'una experiència crucial en les persones i en les famílies. Experiències, d'altra banda, que sempre han existit, en tots els temps, i que continuaran el seu camí en el món futur.

Fet que ens porta a recordar una precisa frase d'Octavio Paz: «el món modern va començar quan l'individu es va separar de sa casa, de la seua família i de la seua fe per a llançar-se a l'aventura a la recerca d'altres terres o de si mateix». I això, naturalment, sense renunciar a la perso-

na que u va ser abans de prendre esta decisió. Perquè modernitat és mixtura. És obrir-se als altres. A altres formes d'estar en el món. La immigració és un camí, bé que quasi sempre forçós, cap a eixa modernitat. La immigració és un esdeveniment social que forma part de la construcció de la nova societat mundial a la qual estem abocats i que, sens dubte, donarà lloc a una humanitat nova. Un nou escenari de convivència que, com tots, també serà modificat en el futur. Perquè això és la vida de l'ésser humà i la vida de les societats.

Lògicament, hem de fer constar una dada de tipus geogràfic entre els valencians que

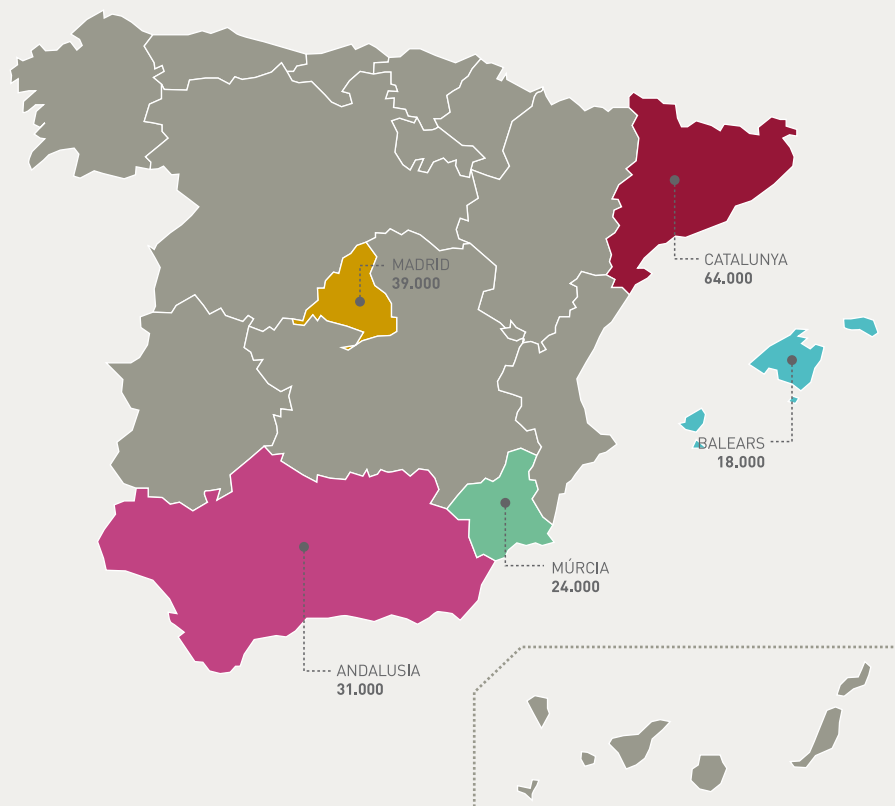
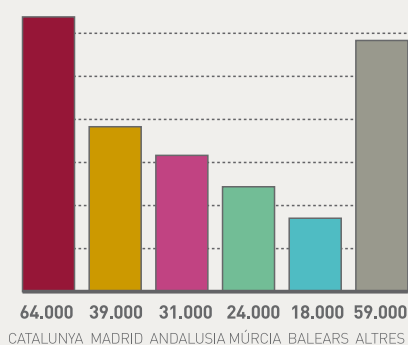
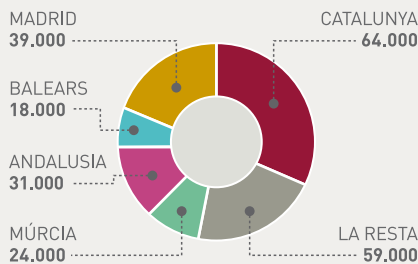
no viuen a la Comunitat: hi ha valencians que residixen a la resta d'Espanya i uns altres que viuen a l'estranger.

Aquells que residixen a la resta d'Espanya són 235.000 valencians. Eixes persones es concentren, fonamentalment a Catalunya (64.000), Madrid (39.000), Andalusia (31.000), Múrcia (24.000) i a les Balears (18.000). Els altres valencians (59.000) es distribuïxen per les altres dotze comunitats i les dos ciutats autònomes.

Eixes dades revelen que la gran majoria dels valencians que viuen en altres comunitats, ho fan en territoris limítrofs amb la Comunitat, o relativament pròxims, com

Valencians que resideixen a Espanya

235.000

Madrid. Això, sens dubte, minora notablement la sensació de llunyania. És diferent el cas dels valencians que viuen a Galícia, Astúries, el País Basc, Cantàbria, Navarra, Canàries, Extremadura o l'altiplà del Duero. On la sensació d'estar lluny de la Comunitat és molt més intensa, per diferents raons. Però també és cert que, cada dia més, les comunicacions, el nivell de vida, els mitjans de comunicació i la mateixa evolució de la societat reduïxen la incidència de la sensació de ser foraster.

Com a prova d'això, el fet que hi ha poques cases regionals valencianes a la resta d'Espanya. Concretament n'hi ha 16, de les quals set estan ubicades a les Balears (5) i Catalunya (2). A la resta d'Espanya hi ha una casa regional cada díhuit mil valencians aproximadament, mentre que a l'estranger la proporció baixa a un centre valencià cada dos mil dos-cents valencians.

És important indicar, així mateix, que s'està produint un lleu increment en l'eixida dels valencians cap a altres comunitats espanyoles. És un procés sostingut en el decurs del qual, i en els últims dotze anys, vint mil valencians han abandonat la Comunitat cap a altres autonomies espanyoles.

Quant a valencians censats a l'estranger, n'hi ha 56.954. I ací també ens trobem, com amb els valencians que viuen a la resta d'Espanya, davant d'un procés d'increment i no de disminució. En els últims sis anys, el nombre de valencians residents a l'estranger ha augmentat en un dotze per cent. I cal afegir que, encara que molt lleugerament, creix més de pressa el percentatge de valencians que es desplaça a l'estranger que el que ho fa a la resta d'Espanya.

La immensa majoria dels valencians que hi ha a l'estranger, quasi el 97 per cent,

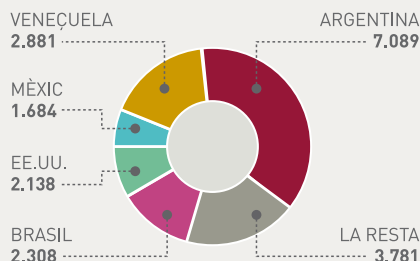
viuen o bé a Europa o a Amèrica. A Europa residixen 35.359 valencians dels quals quasi la meitat ho fan a França, amb 17.113 persones. També destaquen Alemanya, amb 5.403, Suïssa amb 4.661 i el Regne Unit amb 2.906 valencians. Les restants 4.276 persones nascudes a la Comunitat es distribuïxen pels altres països europeus.

A Amèrica viuen 19.881 valencians, dels quals quasi la meitat ho fan a Argentina, on residixen 7.089 persones. A esta república, i a prou distància, la segueixen Veneçuela amb 2.881 persones; Brasil amb 2.308, Estats Units amb 2.138 i Mèxic amb 1.684 valencians. Els restants 3.781 valencians que viuen a Amèrica es distribuïxen per les altres repúbliques del nou continent.

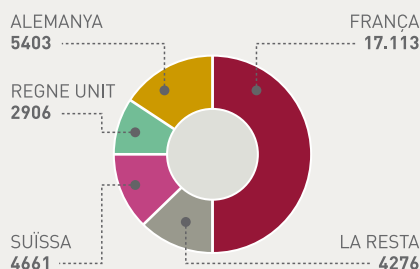
Els valencians a l'exterior han complit el destí de tot immigrant: continuar sent fidels a la seua identitat d'origen, i abraçar

Valencians censats a l'estranger

Amèrica

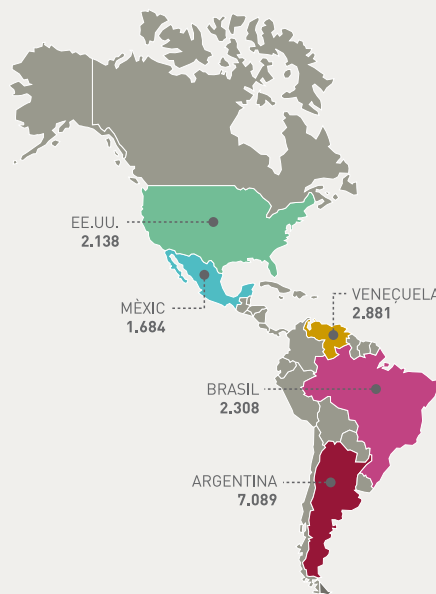

Europa

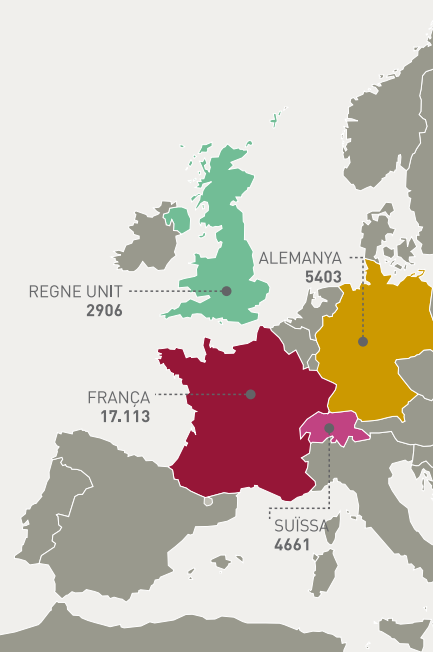
Valencians censats a Amèrica

19.881

Valencians censats a Europa

35.359

i créixer en el si de la identitat que els va proporcionar el país d'acollida. Eixe diàleg fecund, complex i admirable és el cor de l'experiència migratòria.

El Govern valencià té molt en compte els quasi 57.000 valencians que viuen a l'exterior i que, com hem vist, creixen any a any, encara que en un percentatge moderat. La Llei 11/2007, de 20 de març, de la Generalitat, de Comunitats de Valencians a l'Exterior, com també el Decret 38/2003, de 15 d'abril, del Govern valencià, que regula la relació amb els centres valencians a l'exterior de la Comunitat Valenciana són dos instruments eficaços per a promoure, coordinar, donar suport i enfortir la vida quotidiana dels valencians que residixen fora de la seua terra. També, naturalment, dels que ho fan en altres parts d'Espanya.

Són normes que estableixen drets i que articulen el seu exercici; normes que

reconeixen la tasca cultural que els valencians realitzen en tants llocs del món. Un exemple que es trasllada als fills dels valencians a l'exterior. Persones que ja van nàixer en altres països, però que van aprendre a estimar la terra dels seus pares, la seua cultura, la seua identitat.

La Comunitat Valenciana pensa en els seus conciudadans que estan molt lluny. També ells estan presents en la tasca quotidiana de l'executiu autonòmic, a través dels programes que es duen a terme a la Conselleria d'Immigració i Ciutadania, que és un instrument no sols per a la integració dels immigrants en la societat valenciana, sinó també per a la cooperació internacional, per a incrementar la participació ciutadana en els assumptes públics i, sens dubte, per a afavorir la participació dels valencians que estan a l'estranger en els assumptes que els afecten. Tant en l'ordre normatiu

com en els programes que es duen a terme per ells i per a ells.

Esta labor es du a terme en els centres valencians a l'exterior (CEVEX). Actualment hi ha quaranta-tres centres, vint dels quals estan repartits per Amèrica Central i del Sud, i sis per Europa. És a dir, hi ha molts més centres a Amèrica, on els valencians no arriben a vint mil persones que a Europa on sobrepassen els trenta-cinc mil. Això vol dir, òbviament, que els valencians que viuen a Europa, com estan molt més a prop de la Comunitat, no senten tant la necessitat d'organitzar-se a través d'estos centres. També hi ha una altra raó, i és la dispersió dels valencians que viuen en la resta d'Europa, ja que hi ha moltes ciutats del continent on residixen valencians, al contrari que a Amèrica, on la gran majoria de la població valenciana es concentra en uns pocs entorns urbans.

Més de la meitat dels centres valencians a l'exterior se situen en dos països: Argentina, amb tretze centres, i França, amb quatre. La resta dels centres, nou, es disseminen pels següents països: Andorra i Alemanya en el continent europeu, i a Brasil, Xile, Guatemala, Perú, Uruguai, Veneçuela i República Dominicana.

El Govern valencià ha destinat als centres valencians a l'exterior més d'un milió d'euros en ajudes en l'exercici de 2008, i al llarg d'enguany es posaran en marxa tres nous programes per a facilitar el retorn dels emigrants i també per a fomentar el contacte dels joves descendents dels valencians amb la Comunitat que va ser escenari de la vida dels seus majors, i que mai pot ser per a ells una

cosa aliena que només puguen contemplar des de fora, sinó també des de dins.

A més, s'han destinat per als CEVEX 300.000 euros per a finançar l'organització d'activitats culturals i 850.000 per a l'adquisició de mobiliari, equip informàtic, reformes, etc. Tot això per a convertir cada centre valencià a l'exterior en un instrument de diàleg, de comunicació i de participació. Cada centre CEVEX és un punt de la Comunitat Valenciana situat a molts quilòmetres de distància. Eixos llocs no gaudixen de l'extraterritorialitat pròpia dels edificis diplomàtics, certament, però són, per la seua vocació i pels servicis i relacions que a través d'estos es presten, part de la Comunitat. No solament en termes sentimentals, certament, perquè el Govern va-

lencià no sols inclou eixa vessant, tan legítima com respectable, sinó que vol una immigració amb servicis, amb reconeixements, amb possibilitats, amb realitats.

Per al Govern valencià és molt important que estiga present la cultura valenciana i espanyola en eixos joves. Afavorir que mai obliden eixa identitat que també els afecta i enriqueix. Que també els explica el que són, d'on vénen, i, sobretot, què volen fer. Una identitat valenciana que ha d'estar en la seua realització personal, en la seua vida, si ells així ho desitgen. I fins i tot, afavorir, en el seu dia, una possible tornada. En els últims anys, això està succeint en alguns països europeus: fills d'immigrants, nascuts ja a l'estranger, mostren el seu desig d'instal·lar-se a la terra dels seus pares.

Això és particularment visible a Portugal, on fills d'immigrants a França o Suïssa, decidixen la tornada; una decisió plena de significats i d'esperances.

Cada cinc anys se celebren les Trobades de Centres Valencians a l'Exterior. La primera va tindre lloc en 1998, la segona al març del 2003 i la tercera al novembre del 2008, a l'última van acudir 41 centres, tant de la resta d'Espanya com de l'estranger. A banda d'això, s'han fet en cada un dels anys 2007 i 2008 tres conferències sectorials de centres valencians a l'exterior, que es distribuïxen així, els àmbits de les quals són Europa, Espanya i Amèrica del Sud. En el mateix sentit, han de destacar-se els tres congressos de jòvens valencians a l'exterior,

fets al gener del 2000 a Mar del Plata (Argentina), al gener del 2003 a Santiago de Xile i al gener del 2007 a San Juan (Argentina).

Al llarg del 2009 es crearan els punts PROPEX: punts Prop a les seus dels CEVEX perquè des d'eixos instruments es puguen realitzar els tràmits administratius que es fan a través dels punts Prop existents a la Comunitat Valenciana.

Es crearà un registre CEVEX, on s'inscriuran els centres valencians a l'exterior, federacions i confederacions de centres que siguen reconeguts com a tals i es crearà un portal web exclusiu per als socis dels CEVEX, que són el cor del compromís del Consell amb els valencians que viuen a l'estranger.

El Govern valencià pensa en les persones, únic objectiu de tota acció pública. I les seues responsabilitats no solament afecten els més de cinc milions de valencians, tant població autòctona com immigrant, sinó que també pensa en els dos-cents trenta mil valencians que viuen a la resta d'Espanya, als centres regionals dels quals ajuda, i també té al centre del cor i de les seues accions públiques eixos 57.000 valencians que viuen a l'exterior, molt particularment els que residixen en les llunyanes repúbliques americanes. Tots ells formen part de la valencianitat, concepte inclusiu, acollidor, obert, que suma, que creu en el futur i, sobretot, en el present. Al qual respon amb totes les seues possibilitats, des del compromís i la imaginació, des de l'eficàcia i l'esperança.